

Koninginnen zoeken

Koninginnen zoeken is een moeilijk karwei. Dit is een van de redenen om het niet of zo weinig mogelijk te doen. Maar als na half mei de bijenvolken bijna hun maximale grootte bereikt hebben en zwermplannen krijgen, gaan velen van ons er toch aan beginnen. De oude koningin opzoeken en uit het volk verwijderen is een gebruikelijke manier om het zwermen onder controle te houden.

Mentale voorbereiding

Om koninginnen te zoeken heeft de imker een paar goeie ogen, rust en de juiste mentale instelling nodig. Hij moet onbevangen aan het zoeken beginnen. Wie begint te zoeken met de gedachte dat hij de moer toch wel niet zal vinden, is bij voorbaat al verkocht. Bekijk de ramen alsof je gewoon tot in detail wilt weten wat er allemaal op dat raam te zien is. Je zult de moer dan veel gemakkelijker vinden dan wanneer je gefixeerd bent op het idee dat de moer ten koste van alles gevonden moet worden.

Aanwezigheid van de moer

Als je de kast opent en je vindt broed in alle stadia, weet je dat de moer aanwezig is. Rond de zwermtijd kan het gebeuren dat de bijen de imker voor verrassingen plaatsen. Bij het openen van de kast treft de imker niet het gebruikelijke beeld aan. Een moer zoeken waarvan je niet zeker weet of ze aanwezig is, is een bijna onmogelijke opgave. De zaken op een rijtje zetten en geduld hebben is dan nodig om na te gaan wat er met het volk aan de hand kan zijn en om geen verkeerde maatregelen te treffen.

Gevolgen voor het bijenvolk

Omdat het zoeken van koninginnen een tijdrovende bezigheid is, is het voor het bijenvolk een zware belasting. Er is daarom iets voor te zeggen de koninginnen te merken en eventueel te knippen. Eind maart, begin april zijn de volken nog betrekkelijk klein en daarmee is het zoeken aanzienlijk eenvoudiger. Later heb je veel plezier van zo'n merkje als je de koningin in het fors gegroeide volk moet zoeken.

Waar zit de moer?

De koningin zit meestal boven in het broednest. Het lijkt wel alsof ze alleen maar onder in het broednest komt om even een paar eitjes te leggen en dan gauw

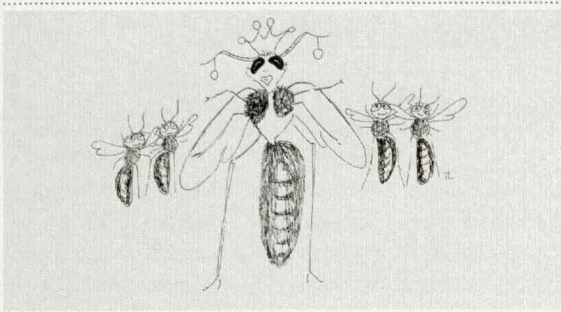
weer naar boven gaat. Bij volken op meer dan een bak vind je de moer bijna nooit in de onderbak. We weten niet alles van wat zich in het bijenvolk afspeelt. Mij lijkt dat ze zich meestal ten gevolge van een onhandige ingreep van de imker buiten het broednest bevindt. Naarmate een ingreep langer duurt wordt de ordening in het volk meer verstoord en kan de imker er steeds minder op vertrouwen dat de moer zich in het hart van het volk bevindt. Het is nuttig bij het zoeken een rendementsafweging te maken. Een beperkte tijd zoeken in het gebied waar de koningin zich hoogstwaarschijnlijk bevindt of alles langdurig nakijken. In beide gevallen loopt de imker de kans niets te vinden en dus een tweede keer aan de gang te moeten.

Waar naar te kijken?

Er zijn een paar dingen waardoor de moer opvalt. Het langere achterlijf, haar grote achterpoten en een open plaats. Bijen wijken uit voor de moer. Ieder heeft een bepaald beeld in zijn hoofd waarnaar hij zoekt. Dit blijkt duidelijk als de imker een gemerkte moer zoekt terwijl de bijen deze dame bij een stille moerwisseling de laan hebben uitgestuurd. De imker vindt die ongemerkte moer niet eerder dan nadat hij geconcludeerd heeft dat zijn mooie gemerkte moer verdwenen moet zijn.

Werkwijze

Mijn werkwijze bij mijn hoofdvollen op twee bakken met honingkamer is de volgende. Ik geef eerst wat rook aan het vlieggat om daarmee de moer te bewegen uit de onderbak naar boven te lopen. Ik geef de dame de tijd (\pm één minuut wachten) om dit te doen en maak de kast niet meteen open. Vooral niet te veel rook, want dan lopen er nogal wat bijen mee naar boven. Na rook geven aan het vlieggat komt het voor dat de moer tegen de dekplank gaat zitten. Ik begin met bovenbak en honingkamer tegelijk af te nemen en vervolgens de honingkamer van de bovenbak. Openstaande bakken worden afgedekt. Dan begint het grote zoeken, te beginnen bij een kantraam. Ik hang de afgezochte ramen in een lege bak. Meestal is een keer zoeken genoeg. Zo niet dan gaan alle ramen die ik in de lege bak heb gehangen weer door mijn handen en na nog eens zoeken hang ik ze terug in de oorspronkelijke bak. De koningin loopt weg van een storing. Daarom is het verstandig om bij het tweede raam eerst te zoeken aan de donkere kant. Ik zoek eerst in de bovenbak en

vervolgens in de honingkamer. De onderbak laat ik met rust. De moer is zo zelden in de onderbak dat het niet de moeite loont daar te gaan zoeken. Heb ik de moer dan nog niet gevonden dan sluit ik de kast want ik vind dat ik de bijen nu genoeg geplaagd heb.

Werken boven de kast

Vaak krijg je de raad het raam waarop je zoekt boven het volk te houden, want de moer kan er wel eens afvallen. Het bezwaar hiervan is dat je dan soms in een ongelukkige houding moet werken en misschien niet de goede lichtval kunt krijgen. Dit probleem los je op door een lege bak of zoiets onder het af te zoeken raam te plaatsen. Je kunt dan de gunstigste werkhouding kiezen en een moer die valt niet kwijtraken. De bijen die in die lege bak vallen natuurlijk wel in het volk terugzetten want de moer zou erbij kunnen zitten. Een moer valt echt zo gauw niet van een raam, maar een ongeluk zit in een klein hoekje. Een verloren moer geeft allerlei onaangename verrassingen. Redcellen en een zwerm zonder dat de imker daar op rekent.

Het moerrooster

Vind ik de moer na één behandeling niet, dan leg ik een rooster tussen de bakken en sluit de kast. Na drie dagen weet ik dan zeker in welke bak ze zit, want alleen daar zijn dan eitjes te vinden. Als de imker het moeilijk vindt om de moer te zoeken, kan hij natuurlijk bij een groot volk beginnen met een rooster te leggen. Op de vierde dag weet hij zeker in welke bak hij moet zoeken. Zelfs twee roosters is mogelijk: tussen onder- en bovenbak en tussen bovenbak en honingkamer. Je moet voor dit werk een rooster gebruiken dat in een houten lijst gevat is. De doorloopruimte voor de bijen is dan maximaal en alle bijen houden contact met de moer. Bij roosters die niet zijn ingelijst en een beetje ongelukkig op de ramen liggen, kan de doorloopruimte voor de bijen zo beperkt worden dat er in de bakken waar de moer niet zit, een gevoel van moerloosheid ontstaat. De bijen bouwen dan redcellen. Deze merkt de imker als hij drie dagen later de moer gaat zoeken niet op en enige tijd later vertrekt er onverwacht een zwerm.

Plaatsen bijenvolken op de hei in Nunspeet

Wanneer u dit leest is het voorjaar al voorbij en maakt u de volken gereed voor het volgende drachtgebied. Of u wacht op de heidebloei in augustus. De heidevelden in de Gemeente zijn alom bekend, vandaar dit schrijven. Door bezuinigingen bij het Ministerie van Defensie worden de heidevelden van de gemeente Nunspeet niet meer verhuurd aan het Rijk. Dit heeft tot gevolg gehad, dat de Gemeente de heidevelden gedeeltelijk aan het renoveren is, er worden fiets- en wandelpaden aangelegd. De heidevelden zijn afgesloten voor auto's en motoren, voor de nog bestaande ingangen zijn slagbomen met sloten geïnstalleerd. Sinds enkele jaren zijn de bijenverenigingen in de Gemeente Nunspeet ondergebracht in een samenwerkingsverband, door deze samenwerking en de goede verstandhouding tussen het Gemeentebestuur met de vertegenwoordigers van Staatsbosbeheer zijn wij gekomen tot een vergunningstelsel. In de periode van 1 juni tot 1 oktober wordt er door deze groep toezicht gehouden m.b.t. het plaatsen van bijenvolken. Het plaatsen gebeurt op zaterdagmorgen. *Mocht u interesse hebben voor plaatsing, neem dan contact op met de heer M. Bonestroo, Hulstweg 7, Nunspeet, 03412-53990 (tussen 08.00-10.00 uur, niet op zondag).*

**Leden VBBN!
Zie mededeling over
lidmaatschapskaart
in het aprilnummer onder
verenigingsnieuws VBBN**